

Reformpolitik

Vedtaget på
Venstresocialisternes 11.kongres
november 1980

Dokumenter fra VS' 11. kongres:

På Venstresocialisternes 11. kongres blev der vedtaget forskellige dokumenter, omhandlende partiets *holdning på* forskellige delområder. Det er blevet besluttet at udgive følgende dokumenter:

- Hovedbestyrelsens beretning
- Reformpolitisk dokument
- Arbejdsplads- og fagforeningsresolution, AFR

Dokumenterne kan rekvireres ved henvendelse til:

Venstresocialisterne

Blågårdsgade 32

2200 Kbh. N

tlf. 01-35 44 44

Sats: Venstresocialisterne

Tryk: OTM, Ikast

INDHOLDSFORTEGNELSE

I Derfor reformpolitik4

1. Hvad er reformpolitik
2. Krisen og reformpolitikken
3. Kortsigtede og langsigtede krav

II Principper for reformpolitikken....6

4. Reformpolitikken skal pege mod en ændring af styrkeforholdet i klassekampen til fordel for arbejderklassen og dens allierede
5. Reformpolitikken skal pege mod enhed i arbejderklassen og mod udvikling af alliancer mellem arbejderklassen og dens mulige alliancepartnere
6. Reformkravene skal afspejle VS' perspektiv for en socialistisk strategi og for socialismens indhold

III Reformpolitikens områder8

7. Produktion og planlægning efter behov
8. Kampen mod arbejdsløsheden
9. Forsvar for levevilkåene og social omfordeling
10. Demokratisering og opbygning af folkemagt

IV Kampen for reformpolitikken 11

11. Reformpolitikken og den borgerlige stat
12. Reformpolitikken og den kapitalistiske økonomi
13. Reform og revolution
14. De materielle ressourcer er til stede
15. Samspillet mellem bevægelser og parti i kampen for reformer
16. For en kæmpende, statsafhængig fagbevægelse - frem mod arbejder- og folkemagt

I. Derfor reformpolitik

1. Hvad er reformpolitik?

VS deltager i klassekampen på alle samfundslivets områder. Vi er med til at rejse krav og organisere kampe, som kan forsvare arbejderklassens interesser og trænge kapitalistklassen og den borgerlige stat tilbage. Kapitalister og regering sætter angrebene på arbejderklassen og den brede befolkning ind over en bred front. Derfor er det ikke nok, at vi rejser krav på arbejdspladserne eller i boligområderne eller på daginstitutionsområdet osv.

Hvad nytter det, at vi tilkæmper os en lønforbedring på 3 kroner i timen, hvis priserne stiger, skatter og afgifter sættes i vejret, de sociale goder skæres ned og vores faglige og demokratiske rettigheder indskrænkes. Hvad nytter det, at vores økonomiske forhold opretholdes, hvis vi må leve i skyggen af atomtruslen eller bo og arbejde under sundhedsfarlige og miljøfjendske forhold?

Det er mere nødvendigt end nogensinde, at arbejderklassen svarer igen som samlet klasse. *Arbejderklassens krav om generelle forbedringer for hele arbejderklassen og dens allierede* kan være rettet direkte mod arbejdsgiverne eller de rettes mod staten. Sådanne krav til forbedring af de materielle levevilkår, til en anden indretning af centrale dele af samfundet og til en anden fordeling af de samfundsmæssige ressourcer, der er i den samlede arbejderklassens og dens allieredes interesse, er reformkrav. Det betyder, at reformpolitikken er en central del af partiets helhedspolitik, der tager sigte på at kæde forsvarskampe på forskellige områder sammen og give et samlet svar på de problemer arbejderklassen og alle udbyttede og undertrykte befolkningsgrupper står overfor.

I Danmark som i andre vesteuropæiske samfund har staten og folketinget en central placering. Staten sammenfatter den danske kapitalismes fælles langsigtede interesser og er for enkelte kapitalisters særlige interesser, over for den udenlandske kapital og ikke mindst over for arbejderklassen og alle grupper, hvis krav og kampe truer den kapitalistiske samfundsindretning. Derfor retter en central del af reformpolitikken sig mod statsmagten, specielt regeringens og folketingets angreb.

Betegnelsen "reform" er belastet af en lang tradition i arbejderbevægelsens historie. Vi mener ikke, at arbejderklassen og dens allierede kan reformere sig til socialismen. Det kræver en revolutionær omvæltning og væbnet opgør. Arbejderklassen kan ikke skridt for skridt arbejde sig frem mod socialismen. Kapitalister og stat kan give nogle indrømmelser, men en kamp for arbejderklassens interesser, der udfordrer kapitalistklassens profit og magt over såvel produktion som samfundslivet i det hele taget, vil udløse forbitret modstand, som kræver et samlet opgør.

Reformer er ikke blot noget vi arbejder for i folketinget. Det er ikke gode forhandlinger eller folketingsforslag, men vores kampstyrke på arbejdspladser, i boligområder og bevægelser, der er grundlaget for at kæmpe reformer igen nemt. VS rejser ikke forskellige krav i fagbevægelsen og i folketinget, men netop de samme krav. Vi lægger afgørende vægt på at samle lokale kampe eller branchekampe til en samlet landsomfattende kamp, rettet mod kapitalisterne i Dansk Arbejdsgiverforening (overenskomst 81) og regeringens indkomst- og nedskæringspolitik.

2. Krisen og reformpolitikken

Den internationale kapitalistiske krise skæpes fortsat. Selv om enkelte virksomheder og brancher har gyldne tider, er det almindelige billede, at det kapitalistiske profitgrundlag snævreres mere og mere ind. Denne udvikling betyder, at spillerummet for indrømmelser fra arbejdsgiverside bliver mindre. Samtidig tvinges staten til kraftige angreb på arbejderklassen og andre grupper for at genrejse den kapitalistiske økonomi.

Under disse økonomiske betingelser skæpes klassekampen. Hvor arbejdere tidligere under høkonjunkturen kunne få opfyldt deres krav efter kort tids kamp, kræves der nu lang tids strejke eller aktion med et effektivt støttearbejde og branchekoordinering for at komme igennem med kravene. Noget tilsvarende gælder for boligkampen og andre områder. Det bliver en vigtig opgave blot at forsvare os.

På en lang række områder er det nødvendigt at føre en samlet kamp for fælles mål, hvis forsvarskampen overhovedet skal give resultater.

De styrkepositioner, der sikrer arbejderklassen et vist niveau for levevilkårene undergraves på en række områder. De undergraves af indkomspolitikken, af arbejdsløsheden, der får stadig friere løb, af finanspolitiske stramninger. Hvis disse angreb skal imødegås er det nødvendigt at føre en samlet kamp for fælles mål, som f.eks. forsvar for de arbejdsløses rettigheder, krav om fuld dyrtidsdækning, kampen mod nedskæringer indenfor det offentlige og kampen for en boligpolitik, der kan samle de forskellige grupper indenfor boligområdet.

Selv om der er tale om en forsvarskamp, så vil en samling omkring sådanne krav give et langt bedre udgangspunkt for at skabe opbakning bag langt mere vidtrækkende krav.

Det er ikke kun i den direkte konfrontation mellem arbejdere og arbejdsgivere, i produktionen, at borgerskabets ofensiv undergraver arbejderklassens levevilkår og faglige styrke. Krisen og krisepolitikken betyder en forstærket kamp om indretningen af en lang række centrale områder på alle planer i samfundet. Det drejer sig f.eks. om boligpolitik, energipolitik, socialpolitik, trafikpolitik, miljøpolitik. Ligesom den ideologiske kamp i medierne, på skoler og uddannelsessteder og i det politiske liv i det hele taget skæpes. På alle sådanne områder, hvor det er muligt, skal vi opstille konkrete delmål, der angriber borgerskabets magt og styrker arbejderklassen og dens allieredes interesser på en række centrale områder i samfundet.

Sådanne krav rejses ofte som mere samlede krav, de rejses som reformkrav overfor arbejdsgiverne som helhed, eller overfor staten. Det drejer sig f.eks. om kravet om en skattereform, krav der angriber arbejdsløsheden og krav der styrker kvindernes tilknytning til arbejdsmarkedet.

Samtidig lader vi os ikke ideologisk trænge i defensiven. Det er netop i krisetider kapitalismen viser sit sande ansigt, og det er netop i krisetider vi har de bedste muligheder for at slå igennem med en revolutionær opfattelse.

I forlængelse af den nødvendige forsvarskamp stiller vi indholdsmæssige krav til produktionen. Vi kæmper for et sundt arbejds- og boligmiljø. Vi rejser kvalitative krav og arbejder for realisere dem, f.eks. kollektiv ledelse og nedbrydelse af hierarkiet på en række statslige institutioner (sygehu

se, daginstitutioner). Alt naturligvis afhængig af konkrete forhold og sammenhænge. Hvis vi på forhånd afstår fra at rejse krav af denne type, afskriver vi muligheden for at komme i offensiven.

VS er helt klar over, at en stærk og militant kamp i arbejderklassen og blandt dens allierede uundgåeligt vil være med til at skæpe den kapitalistiske krise - og det er netop også meningen. Men en arbejderklasse, der er i stand til at blokere borgerskabets kriseløsninger, vil ramme profitgrundlaget, lukke fabrikker, udløse politiske kriser og kalde en kraftig reaktion frem fra kapitalistklassen.

Krisen og klassekampen kan udvikle sig i to retninger: Enten en ny kapitalistisk opblomstring eller revolutionære omvæltninger i løbet af en årrække. Situationen strammes langsomt til i Vesteuropa - og andre steder i verden.

Uden at være forbundet med en revolutionær strategi risikerer en forsvarskamp, der aldrig nå ud over dette blotte forsvar, at gå i reaktionær retning. Ingen arbejder, statslig ansat, boligaktivist osv. kan eller vil i længden kæmpe uden noget perspektiv.

Derfor arbejder VS for at kæde den aktuelle forsvarskamp ind i en samlet strategi. Vi ser det som de revolutionæres opgave at støtte og deltage i kampen for at blokere kapitalistiske løsninger på krisen, samtidig med at det ikke blot skal efterlade et tomrum, men tværtimod kobles sammen med videre kampkrav som led i en samlet strategi for revolutionære omvæltninger.

3. Kortsigtede og langsigtede krav

Bag de reformkrav VS fremfører, ligger der en overvejelse, der går på Hvilke må gæder kampen / første omgang, og hvilke må skal der kæmpes for på længere sigt.

Når Rigshospitalet eller andre hospitaler f.eks. står over for nedskæringer i mangemillionsklassen, så er det helt umiddelbare kampmål for hospitalsarbejderne at få afvist disse nedskæringer. Det er en *forsvarskamp*. Men man kan af den grund ikke kalde den en begrænset og perpektivløs kamp. Det kræver en enorm indsats, hvis den skal føres til sejr, og det vil have meget stor betydning for den videre kamp, hvis det lykkes.

Vanskelighederne med kampen mod nedskæringerne kommer ikke af, at hospitalsarbejderne og bredere dele af lærarbejderne er i tvivl om, hvad de skal mene om overbelægninger, længere ventetid på indlæggelser osv. Vanskelighederne drejer sig om, at det er en massiv statslig nedskæringspolitik, man er oppe imod, og derfor kræver det et kolossalt arbejde at få rejst og organiseret kampen på tværs af faggrupperne, og et endnu større arbejde for at føre den til sejr.

Netop fordi modstanderen er så stærk, er der fare for, at man opgiver kampen på forhånd. Derfor er det en helt afgørende del af VS'eres arbejde med at føre reformpolitikken ud i livet, at de konkret er i stand til at pege på hvordan hospitalsarbejderne og andre bedst kan udnytte de kampmidler, de har i hænde: Styrkelse af den tværfaglige organisering, forslag til effektive aktionsformer. Og derfor er det også så vigtigt, at anstrengelserne munder ud i nogle *delsejre*, selv om de kan være nok så beskedne i første omgang.

Det er f.eks. klart, at fordi det lykkes at afvise nedskæringen på Rigshospitalet eller andre hospitaler, så er nedskæringspolitikken ikke vædet over ende af den grund. Endnu mindre er der hermed gjort noget ved alle de grundliggende

dåligdomme, der præger hele det kapitalistiske sundhedssystem. Men der vil være slået en breche i nedskæringspolitikken, man har vist, at det kan lade sig gøre. Og det er fantastisk vigtigt for viljen til at kæmpe videre både på Rigshospitalet og indenfor andre statsinstitutioner.

Men samtidig er det en komplet misforståelse at stille tingene op på følgende måde: I dag drejer det sig om at arbejde for at skabe samling om forsvarskravene. Når de så engang er kæmpet igennem, så kan vi begynde at rejse mere vidtgående krav. *Sådan kan tingene ikke afskilles.*

Hospitalsarbejdernes og arbejderklassens problemer med sundhedsvæsenet stikker jo langt dybere end til selve nedskæringspolitikken. Der kan ikke ændres grundlæggende ved den daglige undergravelse af lærarbejdernes helbred, hvis der ikke sker en *omfattende ændring af hele sundhedssystemet* - først og fremmest i retning af at forebygge og helbrede på arbejdspladsen, i boligområdet og andre steder i dagligdagen. Og det vil være nødvendigt at arbejdere og beboere selv kontrollerer dette forebyggende arbejde (f.eks. arbejderstyret bedriftsundhedstjeneste og ret til at afbryde sundhedsfarlige arbejdsprocesser).

Samtidig fungerer hospitalssystemet undertrykkende, umyndiggørende og uhensigtsmæssigt både for hospitalsarbejderne og patienter. Hvis der for alvor skal gøres noget ved det, måder *vendes op og ned på institutionernes måde at fungere på i det daglige*. Alle ansatte og patienterne må have indflydelse på hvordan arbejdet tilrettelægges og hvilke behandlingsformer, man bruger.

I første omgang må der aktioneres mod nedskæringerne. Men vi kan under ingen omstændigheder vente med at tage de andre problemer op og give svar på dem. For det er problemer, som arbejdere og mellemlagsgrupper står i til halsen allerede *idag*. Vi kan f.eks. ikke vente med at gøre klart, hvordan der kan gøres noget effektivt ved et helbredsnedbrydende arbejdsmiljø fordi nedskæringerne på hospitalerne vætter ind over os i øjeblikket.

Derfor må kampen mod nedskæringerne forenes med arbejdet på at skabe samling omkring videregående krav til sundhedssystemet. Hospitalsarbejderkonferencen (HAK 80) tog et skridt i den retning med en resolution, der rejste kravet om *arbejderstyret bedriftsundhedstjeneste* og krav om ændring af arbejds- og boligmiljøet.

De vidtgående krav til sundhedsvæsenet har ikke kun betydning ved at forberede en kamp *på længere sigt*. De har også betydning for kampviljen og opbakningen til kampen *allerede idag*. Først og fremmest har det betydning for arbejderklassens forhold til kampen indenfor sundhedsvæsenet. Når hospitalsarbejderne klart viser, at deres perspektiv for kampen er at gå til angreb på de faktorer, der nedbryder arbejderklassens helbred, så kan det kun bidrage til at styrke alliancen med arbejderklassen omkring de aktuelle kampe mod nedskæringer.

Kampen for de helt umiddelbare delkrav må altså forbindes så snævert som muligt med videregående reformkrav. Såvidt muligt skal indholdet i de umiddelbare krav pege frem mod de videregående krav. Vi kan tage et eksempel fra vores lønpolitik:

Vi arbejder for kravet om, at lærlinge skal have fagets mindsteløn, for at overvinde splittelsen mellem lærlinge og svende. Et *skridt* på vejen, der peger i den retning, vil være samme *lønstrukturing* for lærlinge og svende.

Når vi skelner mellem, hvad kampen gælder i første omgang og hvad den gælder på længere sigt, så kan vi ikke

bruge en eller anden mekanisk måstok for, hvor radikale de krav må være, som vi i første omgang forsøger at rejse en kamp på. Det afhænger af flere forskellige ting.

For det første af, hvilket problem vi står overfor. Hvis det eneste svar, der giver mening over for truslen om lukning af en større virksomhed, er kravet om nationalisering og omstilling af produktionen, så kan det jo ikke være noget argument imod det, at det er et ret radikalt krav. Det afgørende må være, at det er det nødvendige krav at rejse, hvis der skal komme noget ordentligt ud af kampen.

For det andet afhænger det af, hvor stor opbakning og kampvilje, der er bag kravet.

For det tredje afhænger det af, hvor meget kravet griber ind i de kapitalistiske styringsmekanismer.

For det fjerde afhænger det af, hvor stærke kræfter der vil kæmpe mod reformen.

De to sidste punkter hænger selvfølgelig sammen, men de dækker ikke bare hinanden. Modstandens styrke vil f.eks. afhænge af, i hvor høj grad der er splittelse eller samling inden for borgerskabet og dets alliancepartnere.

Vi arbejder f.eks. allerede i dag for at skabe samling omkring kravet om 35 timers arbejdsuge, uden lønnedgang og tempoopskruling, og ikke omkring et snævre beskedent krav som 38 eller 39 timer. Det gør vi ud fra den tanke, at kravet skal forslånoget i kampen mod *arbejdsløsheden* - selv om

ingen mener, at 35 timers ugen *automatisk* vil reducere arbejdsløsheden. Det er da også i sammenhæng med arbejdsløsheden, at kravet faktisk har fået en ret bred opbakning i arbejderklassen.

Stillet overfor den massive arbejdsløshed som et altoverskyggende *aktuelt* problem bliver der grobund for et så radikalt krav allerede i dag.

Nå vi opererer med kortsigtede og langsigtede krav, så sker det altså ud fra en *konkret* vurdering af, hvad der her og nu er det mest pårørende problem for arbejderklassen og andre lønarbejdere, hvordan de aktuelle styrkeforhold og den aktuelle bevidsthed er, og hvordan kampen idag kan pege videre mod et mere omfattende opgør med de forskellige sider af kapitalismen.

Ved fremsættelsen af reformkrav stræber VS efter at markere hvilken status kravene har, dvs. om det er mere vidtgående reformer, som kræver ændrede styrkeforhold, men som skal demonstrere muligheden for samfundsændringer med socialistisk perspektiv på "mellemlangt" sigt; eller om det er reformkrav som sandsynligvis kun kan gennemføres i en overgangssituation. For de mest kortsigtede reformkravs vedkommende må VS angive, hvilke kræfter som aktuelt står i vejen for kravet, og hvilke kampformer, der kan tages i brug.

II. Principper for reformpolitikken

4. Reformpolitikken skal pege mod en ændring af styrkeforholdet i klassekampen til fordel for arbejderklassen og dens allierede

Reformpolitikken skal for det første pege mod en ændring af styrkeforholdene i klassekampen til fordel for arbejderklassen og dens allierede.

Det betyder, at vi ikke kan støtte krav, der slet og ret tager sigte på at forbedre den kapitalistiske økonomi som f.eks. kravet om importregulering.

En ændring af styrkeforholdet mellem klasserne kan være mere eller mindre vidtgående og kan ske på forskellige områder, hvoraf de vigtigste er:

- *En forbedring af arbejderklassens og dens allieredes materielle levevilkår, der samtidig er en indsnævring af kapitalismens råderum.*

Det gælder f.eks. kampen mod arbejdsløsheden. Øget beskæftigelse giver et langt bedre udgangspunkt for kampen for bedre løn- og arbejdsforhold, og dermed også for kampen mod den borgerlige offensiv og regeringens krisepolitik.

- *En voksende grad af selvbestemmelse, der reelt peger frem mod en arbejder- og folkemagt.*

Her drejer det sig først og fremmest om krav, der kan give lønarbejdere og andre befolkningsgrupper den størst mulige selvbestemmelse over deres tilværelse, såvel over arbejdssituationen som over resten af livssituationen.

Det er en kamp der på arbejdspladserne helt elementært begynder på det enkelte væksted og i den enkelte klub, med kamp mod opsplittede lønsystemer, mod ledelseshierarkiet og for ret til at stoppe sundhedsfarlig produktion og

for kontrol med andre sider af produktionens tilrettelæggelse. En kamp der samtidig udmøntes i krav om f.eks. arbejderstyret bedriftsundhedstjeneste, et forbud mod at fyre kvinder der er gravide og afskaffelse af alt ikke livsnødvendigt skifteholdarbejde.

I den offentlige sektor drejer det sig desuden om krav til kontrol med de statslige institutioner, f.eks. krav om patienternes og sundhedsarbejdernes indflydelse i sundhedssektoren. Endelig drejer det sig om en sikring og udvidelse af de generelle demokratiske rettigheder i samfundet.

- *Svækkelse af sammenholdskraften og skærpelse af klassekampen i statsapparatet.*

Arbejderklassens og andre befolkningsgruppers modstand mod og krav til den statslige politik slår også ind som en kamp internt i statsapparatet, dels ved at dele af de offentlige ansatte må kæmpe for at forsvare deres løn- og arbejdsvilkår, dels ved at grupper af offentlige ansatte solidariserer sig med "brugerne" overfor det centrale statsapparat og den overordnede statslige politik. Demokratisering af de statslige institutioner er nok den vigtigste mulighed for at bidrage til at svække statsapparatets sammenhængskraft, men der kan også peges på mulighederne for at skabe mere fælles kampbetingelser for lønarbejderne i den private og den offentlige sektor.

Denne svækkelse af statsapparatet vil betyde nye styrkepositioner for arbejderklassen og dens allierede.

- *Styrkelse af planlægning efter politiske mål.*

Hvis brede dele af lønarbejderne skal mobiliseres i en kamp, der angriber borgerskabets magt, så må vi have en politik, der stiller krav til en anden anvendelse af ressourcerne, dvs. krav der er stillet ud fra behov og hensynet til miljøet

et m.v. og ikke ud fra hensynet til profitten.

Jo flere arbejdspladser der investeres i, jo svagere står arbejderklassen. Jo mindre investeringer i boligproduktion, jo højere huslejer. Når kontrollen over olie og gas i Nordsøen overlades til de multinationale, rammer det lønarbejderne på mangfoldige måder. Det samme når der investeres i atomkraft i stedet for alternativ energi. Investeringerne i kollektiv trafik gavner lønarbejderne i modsætning til investeringer i privatbilisme. En styring af investeringerne i massemedierne, der kan imødegå den eksisterende centralisering og sikre en folkelig brug af medierne ville være en vigtig landvinding, osv.

Altsammen spørgsmål, der er fundamentale i kampen for at styrke arbejderklassen overfor den borgerlige offensiv.

5. Reformkravene skal pege frem mod enhed i arbejderklassen og mod udvikling af alliancen mellem arbejderklassen og dens mulige alliancepartnere

Arbejderklassens alliancepartnere er først og fremmest brede grupper af lønarbejdere (mellemlag), men også andre befolkningsgrupper, f.eks. visse småborgerlige lag eller uddannelsessøgende.

Enheden i arbejderklassen og mellem arbejderklassen og dens alliancepartnere kan styrkes på to måder: For det første gennem udviklingen af enhed og fælles kampbetingelser via den reelle gennemførelse af reformer, og for det andet gennem udviklingen af fælles kampmål der viser sammenhængen i forskellige gruppers interesser.

Reformer som sigter mod udvikling af fælles livs- og kampbetingelser for en så bred gruppe af lønarbejdere som muligt, skal først og fremmest modvirke: Den indbyrdes opsplitning og konkurrence, som gør det muligt for arbejdsgiverne og staten at spille forskellige lønarbejdergrupper ud mod hinanden. Enhed er en markant styrkelse af kampen for levevilkårene, og forøger samtidig muligheden for en bred opbakning bag en socialistisk udvikling.

I den aktuelle situation er det en hovedopgave at overvinde lønspiltelsen mellem de forskellige grupper af arbejdere: Mænd og kvinder, arbejdende og arbejdsløse, svende og lærlinge, unge og gamle. Arbejderklassen må samtidig modarbejde, at store grupper af arbejdere skydes ud i yderpositioner med lav indkomst og elendige forhold: Bistandshjælp, invalidepension, efterløn eller folkepension, hvis de overhovedet kan komme ind i fagbevægelse og A-kasse, hvad mange unge har vanskeligt ved. Samtidig presses kvinder i stort tal ud af arbejdsmarkedet.

For at modvirke denne tendens, må alle disse grupper have en ret (og pligt) til at forblive i fagbevægelsen. Alle lærlinge må optages som fulgyldige medlemmer i de respektive forbund med fulde rettigheder og dækkes af overenskomsten. Unge må kunne optages direkte efter skolen i det forbund for ufaglærte, de ønsker, uden først at skulle have 5 ugers arbejde, og med fulde rettigheder, herunder ret til understøttelse straks. Kvindernes mulighed for at forblive på arbejdsmarkedet må sikres, ved at bærnepasningscirkulæret fjernes, arbejdstiden nedsættes og alle direkte eller indirekte diskriminationer ophæves. Pensionister må have fulde rettigheder, herunder mulighed for at danne pensionistklubber.

Lønspiltelsen må overvindes ved at vi kræver og kæmper

for at gennemtvinge, at arbejdsmarkedets garantiløn kommer til at gælde for alle grupper af arbejdere, vi har nævnt, dvs. også dem der er skudt ud i yderposition. Dette krav betyder, at lærlinge skal op på arbejdsmarkedets mindsteløn eller fagets mindsteløn, hvis den er højere. Arbejdsløshedsunderstøttelsen må minimum ligge på garantilønnen.

Det samme gælder bistandshjælp. Vi kæmper for en pensionsreform efter de samme retningslinjer.

Sådanne delkrav peger på længere sigt i retning af en egentlig lønreform, der skal rejses som overenskomstkrav, dels fremsættes som forslag i Folketinget.

Men det kræver betydelig større kampindsats, end den danske arbejderklasse kan levere idag. Men samtidig med at vi arbejder på at vinde tilslutning til en lønreform som helhed, giver kravene også en rettesnor for, hvordan vi rejser lønkrav i dag: Samme lønstigning til lærling og svend og til alle grupper på en arbejdsplads, faglærte, ufaglærte og kvinder.

Som et andet eksempel kan nævnes principperne bag VS' boligreform, som bl.a. sigter mod at skabe fælles vilkår mellem beboere i forskellige slags lejerboliger, og at fjerne opsplitningen mellem beboere i forskellige lejerboliger, og at fjerne opsplitningen mellem lønarbejdere i lejerboliger og ejerboliger (de foreslåede midler i VS' boligplan, der skal indfri disse mål, f.eks. en udvidelse af den selektive boligstøtte, er der imidlertid ikke enighed om).

Boligplanen er også et eksempel på den anden side af en enheds politik, idet det er et reformforslag, der sigter mod at skabe fælles kampmål, ved at vise, hvordan de krav der er udviklet af beboerne i henholdsvis den ældre boligmasse, det private udlejningsbyggeri og det almennyttige byggeri hænger sammen og kan imødekommes i en samlet politik.

6. Reformkravene skal afspejle VS' perspektiv for en socialistisk strategi og for socialismens indhold

VS' reformkrav er ikke frit opfundet. Vi rejser vores politiske krav, så de på samme tid tager udgangspunkt i de mest påtrængende problemer i dag og formulerer en samlet løsning på problemerne. VS' syn på hvordan samfundet i nogle hovedtræk skal fungere under socialismen, gennemsyrligt også de krav vi rejser i dag og den måde vi kæmper på nu.

VS mangler endnu meget i at afklare sin opfattelse af strategien for en revolutionær omvæltning i Vesteuropa og i at konkretisere partiets generelle opfattelse af, hvad socialisme indebærer. Men VS' principielle opfattelse af, at socialismen må gøre op med lønarbejdet og den borgerlige statsmagt til fordel for et rådsdemokrati er klar nok til at være rettesnor.

Når vi kæmper for en socialisme, der bygger på direkte rådsdemokrati, så får det konsekvenser i vores kamp for at demokratisere fagbevægelsen i dag: Vi ønsker ikke, at de faglige ledelser skal gennemføre krav for medlemmerne, men at alle medlemmer (så mange som muligt) deltager aktivt i fagforeningens arbejde og direkte er med til at bestemme.

Aktuelt er der nogle grænser for hvor meget det socialistiske perspektiv kan konkretiseres i kampkravene. For det første fordi styrkeforholdet i klassekampen og den politiske bevidsthed sætter nogle grænser for de krav, der kan rejses en kamp omkring. For det andet, fordi VS' strategi og socialisme opfattelse ikke er tilstrækkeligt udviklet og afklaret til

omfattende at konkretisere kravene.

VS' aktuelle krav og delmål skal imidlertid altid mere eller mindre pege i retning af den strategi- og socialisme opfattelse, der trods alt er fælles gods i VS. Ligesom VS allerede i dag kan udforme en række mere langsigtede agiterende reformkrav, der ligger i forlængelse af vores aktuelle politik, og som direkte peger på vores socialisme-mål.

De socialisme-mål der først og fremmest skal præge vores krav er *for det første* en gennemgribende omprioritering af produktion, ressourcerne og de samfundsmæssige funktioner fra profitproduktion og opretholdelse af klasseprivilegier til solidarisk opfyldelse af den brede befolknings behov. Lønarbejdere (og andre grupper, f.eks. mindre landmænd) skal sikres gode ensartede materielle *levevilkår*, mulighed for behovsopfyldelse og alsidig udvikling både i arbejdssituationen og i den øvrige livssituation.

For *det andet* skal vores krav være præget af, at socialismen for VS indebærer en konsekvent demokratisering på alle planer i samfundet. Udviklingen af en arbejder- og folkemagt, der i fællesskab planlægger produktionens mål og samfundets indretning i det hele taget er samtidig en nedbrydning af den borgerlige statsmagts institutioner.

VS ønsker en socialisme, der samler de forskellige sider af tilværelsen til en helhed og ikke isolerer specielle samfundsgrupper i særlige ghettoer. I forlængelse heraf kæmper vi for en planlægning, der ikke spreder, men samler arbejdsplads, indkøbssted, daginstitution/skole/plejehjem, bolig og fritidsfaciliteter i nærheden af hinanden, og som ikke isolerer børn, unge og gamle, syge og andre særlige grupper (f.eks. fremmedarbejdere) i specielle enklaver, adskilt fra det øvrige samfund.

Nå vi kæmper for en socialisme, der bygger på kollektive principper, betyder det også at vi i dag kæmper for at

nedbryde de professionelle hierakier i offentlige institutioner (samme løn, samme ansættelsesforhold, samme kompetance til alle, der arbejder på stedet). Vi arbejder på at opdrage børnene efter kollektive retningslinjer, hvor de gensidigt hjælper hinanden i stedet for at konkurrere og fungere individualistisk.

I forhold til produktionens indhold og organisering er VS' langsigtede perspektiv at reducere det nødvendige arbejde til et minimum, og ophæve adskillelsen mellem arbejde og fritid, så det spændende arbejde, der i dag er henvist til fritiden, også kommer til at dominere produktionen. Vi stiller krav om en væsentligt nedsat arbejdstid, bl.a. for at skabe nye muligheder for familielivet i større kollektive sammenhænge, tid til følelser, tid til et tættere forhold mellem generationerne, nye muligheder for at engagere sig i sociale og politiske aktiviteter i kvartererne.

Opgøret med kvindeundertrykkelsen og kønsrollemønstret, fortrængningen af seksualiteten og kropsligheden kan vi ikke udsætte til en fjern fremtid. I det hele taget er det vigtigt, at vi ikke blot kæmper for socialisme, men - så langt som det kapitalistiske samfund og klassekampen tillader det - også prøver at realisere en socialistisk moral i såvel privat liv som partiarbejde.

En række krav arbejder vi allerede i dag selv for at realisere. Det gælder f.eks. Folkets Hus, Folkets Park og Byggeren på Nørrebro i København, som i mange henseender udtrykker socialistiske værdier i den måde, det fungerer på. Beboerne her venter ikke på at få stillet ting til rådighed af kom munen, men tager selv, hvad de har brug for og går i gang med at virkeliggøre planerne. Det gælder også en pædagogik i børneopdragelsen, der bl.a. gør op med kønsrollemønstret: Vi arbejder som VS'ere med spørgsmålet her og nu.

III. Reformpolitikens områder

7. Produktion og planlægning

Profithensynets herredømme over produktion og arbejde, forbrugs- og udviklingsmuligheder kan først ændres fundamentalt ved en socialistisk omvæltning. Men det betyder ikke, at der kun kan investeres og produceres på én måde i et kapitalistisk samfund. En stærk arbejderbevægelse kan på nogle områder gennemtvinge, at produktionen og statens aktiviteter underkastes hensynet til arbejderklassens og andre befolkningsgruppers behov.

En del af denne kamp føres direkte mod den enkelte arbejdsgiver. Det gælder på den ene side kampen mod *arbejdsbetingelserne*, f.eks. kravet om at den ny teknik ikke må medføre fyringer, og ikke må betyde en forværring, men en forbedring af arbejdsvilkårene.

Ved at udvikle arbejderne modmagt mod de kapitalistiske virksomheders skalten og valten med jobs og sikkerhedsbestemmelser. Dvs. angribe kapitalismens magt til at lede og fordele produktionen: Angribe de industrielle bureaukrater (personalechefer, værkførere, tidskontrollører) udvikle kimene til magtalternativer i form af arbejderkollektivets selvstændige kontrol over fordelingen af arbejde, over arbejdstempoet, over anvendte materialer: Og vinde væsentlige dele af teknikere og ingeniørerne for dette kollektive

ledelsesperspektiv (selvstyret).

Kampen mod arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet stiller spørgsmålet: I hvilken grad er det muligt at indskrænke arbejdsgivernes ret *uden* at have brudt med borgereskabet og den kapitalistiske økonomi som sådan. Det er spørgsmålet, der rejser sig i forhold til f.eks. SF's forslag om de ansattes vetoret overfor investerings-, fyringsbeslutninger, osv. Den diskussion har vi ikke noget færdigstrikket bud på olen måføres i partiet fremover.

Det er en kamp, der helt elementært begynder på det enkelte væksted og i den enkelte klub med kamp imod produktivetsfremmende lønsystemer, akkord, meritvurdering - for enhedsløn (fast timeløn) kombineret med solidarisk jobrotation.

Men det gælder også kampen om *produktionens indhold*. I forbindelse med kampen mod arbejdsløsheden har arbejdere på en række virksomheder rundt om i Europa i de senere år rejst krav om *alternativ produktion*, dvs. produktion med henblik på vigtige samfundsmæssige behov som ikke er ble vet dækket ind via markedsmekanismen. F.eks. produktion af udstyr til alternativ energiforsyning, kollektiv trafik, sundhedsvæsen m.fl.

I videre perspektiv peger krav om alternativ produktion

frem mod en kamp for en planmæssigt organiseret, miljøbevidst og ressourcebevidst industri. Det er også perspektivet i forbrugerbevægelsens kamp mod gift og medicin i fødevarer, mod allergifremkaldende stoffer i sæber og tekstiler, mod reklameindustrien m.m. Sådanne perspektiver er et godt udgangspunkt for at drage grupper af ingeniører og arkitekter m.m. over på arbejderbevægelsens side.

Kampen for alternativ produktion er ikke en generel strategi i kampen for socialismen, og der er fortsat en række uafklarede spørgsmål under hvilke omstændigheder kravet om alternativ produktion kan rejses. Kravet om alternativ produktion kan ikke rejses på en hvilken som helst virksomhed eller i enhver branche. Derimod kan kravet om alternativ produktion i bestemte situationer tjene til at kæde kampen for en politik i arbejderklassens interesser (f.eks. udstyr til alternativ energiforsyning) sammen med kampen mod arbejdsløsheden (f.eks. på vækterne). Kampen for alternativ produktion giver kun mening, hvis kravet peger ud over den enkelte arbejdsplads og rejses som generelt krav til den statslige politik, der sikrer afsættelsen af produktionen. En omlægning til alternativ produktion vil normalt kræve, at den private kapitalist sættes fra bestillingen ved nationalisering.

Produktion af udstyr til alternativ energiforsyning vil f.eks. først have mulighed for at slå bredere igennem, hvis det lykkes at få placeret udnyttelsen af de vedvarende energikilder som en vigtig del af den statslige energipolitik.

Kampen for at sætte nogle skranke for kapitalens råde rum over produktion og forbrug lægger op til en planlægning i den forstand, at forskellige samfundsområder gøres til genstand for politisk kamp. Så længe en privatkapitalist som f.eks. A.P. Møller sidder på olien og naturgassen i Nordsøen, kan der kun i meget begrænset omfang stilles samfundsmæssige krav om ressourcernes anvendelse ud fra folkelige behov. Der kan heller ikke føres en politisk kamp om, hvordan den samfundsmæssige planlægning af ressourceudnyttelsen skal gennemføres og om denne planlægning indhold. Det gælder også planlægningen f.eks. af boligforsyningen, af byudvikling, af opretholdelse af folkesundheden.

Sådan en planlægning vil nødvendigvis betyde en omprioritering af de samfundsmæssige ressourcer, og en mere eller mindre direkte styring af produktion og investeringer.

En planlægning ud fra folkelige behov kan kun i begrænset omfang og indenfor visse områder tænkes gennemført indenfor kapitalismen. Hvis den skal slå igennem, må den på den ene side bygge på et stadigt pres fra arbejdspladser, institutioner, lokalområder m.m., på den anden side må den sikres en form for parlamentarisk anerkendelse. Det vil oftest indebære at den bliver en del af den statslige politik. En planlægning ud fra folkelige behov vil være et fremmedlegeme i den statslige politik, den vil ustandselig skabe konflikter og blive søgt undergravet. Bl.a. derfor må en sådan planlægning umiddelbart ledsages af forsøg på at nedbryde bureaukratiske styringsmekanismer, at give såvel de offentligt ansatte som "brugerne" langt mere direkte indflydelse på planlægningen.

VS har tit fremført krav, som griber ind i styringen af de økonomiske ressourcer og dermed også af investeringerne. En del af disse krav er samlet i VS' beskæftigelses- og betalingsbalanceplan. Det drejer sig om udvidelse og forbedring af boligsektoren gennem øget boligbyggeri og omfattende byfornyelse. Det er krav om udvidelse af det offentlige ser-

vicefunktioner gennem et forbedret sundhedsvæsen, flere børneinstitutioner med bedre normeringer, forbedret ældreforsorg, udbygning af uddannelsessystemet m.v. Og endelig krav om igangsættelse af energibesparende foranstaltninger og en hurtig udbygning af alternativ energiforsyning.

VS' krav til en planlægning ud fra arbejderklassens og andre befolkningsgruppers behov er samtidig krav om en *politisk styret omlægning af forbruget*. F.eks. et krav om udbygning af den kollektive trafik og restriktioner på privatbilismen. Den tilsyneladende liberalistiske styring af forbruget som foregår i dag er i virkeligheden udtryk for at profitstyringen sætter sig igennem, samtidig med at de bedrestillede sociale lags privatforbrug tilgodeses. Heroverfor kræver VS at forbruget skal styres ud fra formulerede politiske mål, og disse mål må være at imødekomme arbejderklassens og tilsvarende befolkningsgruppers behov.

Efter som planlægningen af produktion og forbrug ud fra folkelige behov som regel må kæmpes igennem som en del af den statslige politik, bliver det et vigtigt spørgsmål hvorvidt nationaliseringer af forskellige industrier og iværksættelse af statslig produktion er nødvendige for at sætte denne planlægning igennem.

VS har i ganske bestemte konkrete sammenhænge rejst krav om ekspropriation og nationalisering og om statslig eller kommunal produktion. VS kræver Nordsøen og -gassen nationaliseret. Og VS' medlemmer af byrådene i henholdsvis Roskilde og Gladsaxe har rejst krav om kommunal produktion af frugt og grønt og af solfangere i forbindelse med kommunens beskæftigelsesprojekter.

Men selv om VS i bestemte situationer har rejst krav om nationalisering og kommunal produktion som middel til at indfri bestemte politiske mål, så har der endnu ikke været ført en samlet diskussion af i hvilket omfang og på hvilke betingelser vores politiske mål skal kædes sammen med kravene om nationalisering og om statslig/kommunal produktion. Nationalisering kan ikke i sig selv betragtes som et fremskridt. Kravet om nationalisering er et middel til at gennemføre bestemte politiske mål. Og i det omfang vi rejser kravet om nationalisering bør det kædes sammen med kravet om arbejder- og brugerkontrol.

8. Kampen mod arbejdsløsheden

Kampen mod arbejdsløsheden har altid været en central opgave for arbejderbevægelsen. Arbejdsløsheden svækker og splitter arbejderklassen og de faglige organisationer. Under krisen bliver arbejdsløsheden brugt som led i den økonomiske politik der skal bringe lønningerne ned og disciplinere arbejderklassen.

Hvis arbejderklassen i krisen kan bremse forøgelsen af arbejdsløsheden, er det således en afgørende styrkeposition overfor borgerskabets forsøg på at vælte krisens byrder over på arbejderne.

Kampen mod arbejdsløsheden må føres med alle de midler der er til rådighed. Det drejer sig om at føre en konsekvent og militant kamp mod fyringer alle steder hvor det er muligt. Det drejer sig om at opbygge et organiseret arbejdsløshedsarbejde, som kan skabe et ideologisk pres omkring arbejdsløshedsproblemet, som kan modvirke passiviteten blandt de arbejdsløse, og som kan udvikle kontakten og solidariteten mellem arbejdende og arbejdsløse. Det drejer sig om at presse fagbevægelsen til alvor at gå ind i kampen mod arbejdsløsheden.

VS støtter og deltager i kampen mod arbejdsløsheden på disse områder. Men VS rejser også krav om generelle reformer, som kan modvirke arbejdsløsheden.

Disse reformkrav drejer sig for det første om at sikre hele arbejderklassen nogle rettigheder, som kan støtte og stimulere den lokale kamp mod fyringer. Faktisk er det jo en sjældenhed at denne lokale kamp overhovedet kommer i gang, selv overfor udprægede spekulationslukninger. Et vigtigt krav i denne sammenhæng er *fuld indsigt i regnskaber og investeringsplaner*. Denne indsigt kan bruges til at sætte mål overfor kapitalisternes planer allerede inden virksomhederne i realiteten er udsultede.

For det andet gælder det krav om at iværksætte produktion og for folkelige behov. VS har tit påpeget den skærende modsætning mellem på den ene side den voksende arbejdsløshed, på den anden side kapitalisternes og statens uvilje mod at iværksætte produktion på områder, hvor folkelige behov rent faktisk trænger sig på Boligforsyning, byfornyelse, kollektiv trafik m.v. Kravet om produktion og planlægning efter folkelige behov er derfor også vigtigt, fordi det peger på muligheden af at bevare eller oprette arbejdspladser, som et led i kampen mod arbejdsløsheden. Kravene om alternativ produktion er jo oftest blevet rejst som svar på fyrings- og lukningstrusler.

Et tredje reformkrav i denne sammenhæng er kravet om en *generel arbejdstidsnedsættelse*. 35 timers arbejdsuge uden tempoopskrumning med fuld løkkompensation. Dette krav griber fat i modsætningen mellem på den ene side knokleriet nedslidningen og den utilstrækkelige fritid for de arbejdsende, på den anden side den voksende arbejdsløshed.

Kravet om en generel arbejdstidsnedsættelse er et krav om at give lønarbejderne en mere menneskeværdig tilværelse og samtidig øge beskæftigelsen. Generelle reformkrav som de nævnte er et vigtigt led i kampen mod arbejdsløsheden. De må ikke fremstå isoleret fra arbejdsløshedsarbejdet og den militante kamp mod fyringerne, tværtimod skal de bidrage til at styrke disse aktiviteter.

9. Forsvar levevilkårene og social omfordeling

Levevilkårene afhænger ikke kun af den løn man får udbetalt og arbejdsforholdene. De afhænger af hele samfundets indretning: Boligforsyningen og boligmiljøerne, daginstitutionforholdene, de sociale ordninger, uddannelsesforholdene, byplanlægningen, fritidsmulighederne. Forholdene indenfor disse områder er med til at afgøre mulighederne for en socialistisk udvikling. F.eks. afstikker boligforholdene og daginstitutionforholdene nogle materielle forudsætninger for en kvindefrigørelse.

Borgerskabets svar på krisen er at forringe lønarbejdernes levevilkå. Det vanskeligstgøres ikke blot af arbejderklassens modstand, men også af nogle styrkepositioner og rettigheder, som den reformistiske arbejderbevægelse tilkæmpede sig under højkonjunktureren.

Angrebene på de arbejdsløses rettigheder og på gratisprincippet i den offentlige sektor er udtryk for denne modsætning.

Samtidig viser krisen imidlertid, at Socialdemokratiets og velfærdstatens landvindinger langtfra sikrer arbejderklassens levevilkå. Arbejdsmarkedslovgivning, sociallovgivning, pensionslovgivning, m.m. som skulle være et sikkerhedsnet for arbejderklassen og tilsvarende lag, er samtidig

med til at splitte, undertrykke og passivisere de lavere sociale lag, og er med til at svække forsvaret for levevilkåene.

Det betyder at et konsekvent forsvar for lønarbejdernes levevilkå ikke bare kan bygge videre på Socialdemokratiets landvindinger fra 60'erne. Ikke at man skal opgive dem: Det er f.eks. uhyre vigtigt at fastholde og udvide gratisprincippet i den offentlige sektor, fordi det hovedsageligt er til gavn for de lavere sociale lag. Men det betyder at der som led i et konsekvent forsvar for lønarbejdernes levevilkå må rejses krav om *ensartede materielle vilkå* for lønarbejderne og andre befolkningsgrupper, krav om *social omfordeling* til fordel for de lavere sociale lag, og krav om *afskaffelse af formynderi og bureaukrati* i lønarbejdernes dagligdag.

Kravet om *social omfordeling* er et grundlæggende princip i VS' politik, og det præger mange af de centrale reformkrav, som VS har rejst. Det gælder f.eks. VS' boligpolitik, hvor en omfordeling fra de bedrestillede i ejersektoren til lejersektoren og de små husejere er et bærende princip, lige som princippet om at husleje højst skal udgøre en bestemt procentdel af indtægten (15%) er et udtryk for en social omfordeling. VS kræver også social omfordeling gennem en skattereform, som rammer borgerskabet og de højere sociale lag på deres forbrugsmuligheder, til fordel for kollektivt forbrug der kommer arbejderklassen og de lavere sociale lag til gode. Kravet om *ensartede materielle vilkå* for de forskellige lønarbejdergrupper og tilgrænsende befolkningsgrupper peger ikke alene mod en mere social og solidarisk organisering af samfundet, det peger også på en vigtig styrkeposition overfor borgerskabets angreb på levevilkåene.

Foringelsen af levevilkåene sætter sig jo som regel igen nem via indbyrdes konkurrence, splittelse og ulighed blandt lønarbejderne.

Her kan nævnes VS' forslag til en *pensionsreform*. Det sigter dels mod at give alle pensionister fælles vilkå, dels at give fælles økonomiske vilkå for pensionister, arbejdsløse og alle der modtager sociale ydelser. Reformen indebærer at pensioner gøres til en ret.

Dette krav peger mod muligheden og nødvendigheden af, at *folk selv er aktive* i forsvaret for og udformningen af deres levevilkå. Rimelige materielle levevilkå hænger for VS i høj grad sammen med lønarbejdernes fælles solidariske prioritering af ressourcer og vurdering af behov. Dette adskiller sig grundlæggende fra den borgerlige ideologiske snak om livskvalitet, som bruges til at legitimere reallønsfald.

10. Demokratisering og opbygning af folkemagt

Et vigtigt træk ved de reformkrav VS rejser er at de som regel sigter mod at indføre *demokrati* i samfundets organisering og styring. Men vel at mærke et langt mere reelt demokrati end det parlamentariske system der findes i Danmark i dag. To grundlæggende træk ved VS' demokratibegreb er, at det *omfatter alle samfundets forhold*, og at det bygger på *kollektivt selvstyre*. Begge træk er i modsætning til det borgerlige demokrati, og peger frem mod etablering af socialistisk demokrati.

Det borgerlige demokrati, som i Danmark er institutionaliseret i folketinget, er udtryk for at borgerskabet nætvungent har tilladt størstedelen af befolkningen at deltage i udformningen af den statslige politik. Men det betyder ikke, at borgerskabet har opgivet sin magt over staten, eller at demokratiet gælder alle samfundets forhold.

For det første sker selve styringen af den kapitalistiske økonomi uden om folketinget. Selv om den statslige politik er blevet inddraget stadig mere i den kapitalistiske økonomi, er der stadig tale om at styringen sker ud fra profit- og akkumulationstvungen, og via kapitalisternes investeringsbeslutninger. Den statslige politik indretter sig på de kapitalistiske styringsmekanismer. For det andet bygger det repræsentative demokrati på en næsten total *delegering* af magt: Man gør sin magt gældende via folketinget, ikke på arbejdspladsen, i boligkvarteret, overfor sociallovgivningen osv.

VS accepterer ikke at demokratiet skal underkastes så danne begrænsninger. VS stiller krav om en bedriftsundhedstjeneste som styres direkte og demokratisk af dem hvis sundhed er på spil: Arbejderne. VS stiller krav om at forholdene på hospitalerne ikke skal styres af ministerielle bureaukrater og overlæger, men gennem demokratiske beslutninger blandt patienter, læger, sygeplejersker m.fl. Og VS stiller krav om at spørgsmålet om nedlæggelse eller bevarelse af en byggelejeplads må træffes af kvarterets beboere gennem almindelig flertalsafstemning.

Det borgerlige demokrati individualiserer og opsplitter beslutningsprocesserne. Heroverfor mener VS, at demokratiet må tage sit udgangspunkt i *kollektive diskussioner og beslutninger* i den brede befolknings daglige sammenhænge - på arbejdspladserne, i boligområderne, på uddannelsesinstitutionerne m.m. VS ønsker altså at den politiske magt de-centraliseres, at styringen af samfundet i vidt omfang udlægges til lærarbejdernes og andre befolkningsgruppers kollektive selvstyre.

En sådan demokratisering er en langsigtet proces, som der kun findes spredte tilløb til i dag - bl.a. i de sociale bevægelser på en række områder (energiområdet, kvinde-

spørgsmålet m.v.). Og hvis en sådan demokratisering for alvor kommer i gang, vil det betyde en markant skærpelse af klassemodstandningerne, fordi det vil anfægte statens og borgerskabets magt. Borgerskabet vil ikke uden videre tillade at der udvikler sig centre for kollektivt selvstyre rundt om i samfundet. Perspektivet for demokratiseringen er derfor en revolutionær overgangsproces, hvor der udvikler sig en *arbejder- og folkemagt*, som anfæfter borgerskabets og statens magt. Den historiske form for denne arbejder- og folkemagt er *rådsdemokratiet* mens parlamentet forbliver under borgerskabets kontrol, eller udvikler sig til en slags stødpude mellem de to magtcentre. Processen fører frem til en konfrontation mellem de to magtcentre, til socialistisk omvæltning eller stabilisering af kapitalismen.

Allerede i dobbeltmagtsituationen vil rådsmagten imidlertid være tvunget til at udvikle elementer af en samlet samfundsmæssig planlægning, en samlet prioritering af investeringer og ressourcer inden for centrale områder.

Selv om et sådant direkte, kollektivt demokrati først kan realiseres som led i en socialistisk revolution, er det også vigtigt at fastholde som perspektiv for klassekampen i dag. Det betyder *for det første*, at VS må bidrage til at udvikle og styrke de spredte tilløb til direkte demokrati og modmagt, som trods alt findes i dag. Som eksempel kan nævnes kampen for at oprette kvindehuse og beboerhuse, som ramme for lokale kulturelle, sociale og politiske aktiviteter, med statslig finansiering men under direkte "brugerkontrol". *For det andet* at VS i sine reformkrav så vidt muligt må pege på direkte, kollektivt demokrati som perspektiv. Og *for det tredje* at VS i sin politiske praksis indenfor fagbevægelsen og de sociale bevægelser, samt i partiets egne beslutningsprocesser, må fungere eksemplarisk demokratisk.

IV. Kampen før reformpolitikken

11. Reformpolitik og den borgerlige stat

Krisen betyder, at arbejderklassen og dens allierede mere end nogensinde konfronteres med borgerskabets angreb som samlet klasse. Derfor er det mere afgørende end no gensinde, at arbejderklassen svarer igen som samlet klasse.

Arbejderklassens krav om generelle forbedringer for hele arbejderklassen og dens allierede kan være rettet direkte mod arbejdsgiverne - ikke mindst gennem overenskomstkravene - eller de kan rettes mod staten.

Staten er den samlede kapitalistklassens redskab. Skal den samlede kapitalistklasse - eller brede dele af den - aftvinges indrømmelser, såsker det i vidt omfang over krav til staten. Og skal man kæmpe for en politik, der styrker *hele* arbejderklassen og dens allierede, såsker det i en lang række tilfælde over krav til staten.

Kampen for en anden statslig politik er ikke det samme som en kamp for at styrke den borgerlige stat. Staten i et kapitalistisk samfund er og må altid være en klassestat, der er bundet til at fungere inden for den kapitalistiske produktionsmåde. Statsmagten kan ikke overtages og vendes mod kapitalistklassen, fordi konkurrence, marked og profit sætter bestemte grænser for indgrebene. Arbejderklassen kan ikke sikre sin magt blot ved at overtage og demokratisere

staten, men må opbygge en arbejdrådsmagt, som kan formidle et direkte demokrati over alle samfundets forhold.

Derfor er VS' reformpolitik et led i kampen *mod* den borgerlige stat. Det er den på to måder.

For det første drejer det sig om at *tvinge* nogle *indrømmelser* igennem fra staten, stik imod de klasseinteresser, som staten hviler på - på samme måde som arbejderklassen forsøger at tvinge indrømmelser igennem direkte overfor kapitalisterne. For det andet er kampen for sådan nogle stats indgreb samtidig en kamp for nye politiske magtpositioner for arbejderklassen og dens allierede. Det drejer sig altså ikke om at give embedsmændene mere magt, men om at øge arbejderne, beboernes og brugernes magt.

På længere sigt er denne kamp en kamp for at nedbryde hele den måde, den borgerlige stat fungerer på. Angreb på arbejdsdelingen gennem en stadig mere omfattende arbejderkontrol på arbejdspladserne. Omlægning af hele den måde sundhedsinstitutionerne fungerer på så de langt mere bliver forebyggende institutioner, der fungerer under arbejderkontrol på de steder, hvor arbejdernes helbred rammes - altså arbejdspladserne, boligkvartererne osv.

Denne kamp for at nedbryde den borgerlige stats funktioner og udvikle arbejder og folkemagten fører frem mod et samlet opgør om den politiske magt.

12. Reformpolitikken og den kapitalistiske økonomi

VS vil under ingen omstændigheder tage ansvaret for den kapitalistiske økonomi, det være sig på den enkelte arbejdsplads over for arbejdsgiveren, det være sig i forhold til kommune, amt eller stat. Vi forsvarer konsekvent arbejderklassens og andre udbyttede og undertrykte interesser, som står grundlæggende i modsætning til kapitalismens økonomi.

Men det betyder jo ikke, at kapitalismens kriseproblemer ikke rummer problemer for arbejderklassen. Kapitalens krise og den statslige krisepolitik betyder voksende arbejdsløshed. Underskuddet på betalingsbalancen fører til skærpede angreb på arbejderklassens levevilkår. Og inflationen under graver lønnen og bliver på den måde også et problem for arbejderklassen.

Spørgsmålet er altså ikke, om kapitalens kriseproblemer rummer problemer for arbejderklassen. Spørgsmålet er, om problemerne angribes på arbejderklassens eller borgerskabets betingelser.

Hvis et forøget underskud på statsbudget og betalingsbalance er fremkaldt af arbejderklassens kamp, så fastholder vi arbejderklassens interesser som det afgørende, samtidig med at vi bekæmper afledte virkninger på arbejderklassens realløn via indkomspolitik og restriktiv finanspolitik (som inddrager købekraft). Er det voksende underskud derimod fremkaldt af f.eks. oliemonopolernes profitter, som trækkes ud af landet, går VS i spidsen for at skærpe beskatningen og i sidste ende nationalisere Nordsøen og -gassen, ikke af hensyn til betalingsbalancen, men fordi de penge, der går til de multinationale bl.a. hentes hjem ved at forøge skattebyrden på lønarbejderne. Det må selvfølgelig ses sammen med alle de afgørende ting, der iøvrigt følger af at uafhængigheden af de multinationale mindskes, at der tages større hensyn til ressourcer og miljø at beskæftigelsen vokser, og at det styrker kampen mod atomkraften.

En offensiv fra arbejderklassen og dens allierede for reformer vil skærpe krisen. Ganske vist er der en række enkeltstående reformer, der angriber en række af borgerskabets privilegier og magtpositioner som er kriseskæpende. Det gælder f.eks. de multinationales kontrol med energisektoren. Og de gælder de bedestillede laqs muligheder for at belåne fast ejendom.

Men generelt betragtet vil reformer i arbejderklassens interesse skærpe krisen, fordi de i sig selv undergraver kapitalisternes profitmuligheder, samtidig med at en offensiv for reformer samtidig vil betyde en radikaliseret kamp for bedre løn- og arbejdsforhold, der vil virke direkte kriseskæpende. Endelig vil en offensiv fra arbejderklassen og delsejre på centrale politiske områder udløse en modoffensiv fra borgerskabet, der vil virke kriseskæpende, som f.eks. investeringsstop, kapitalflugt og massefyringer.

13. Reform og revolution

For VS træder reformpolitikken ikke i stedet for revolutionære omvæltninger.

Tværtimod tager vi et ansvar for at kæde krav og kampe sammen til en helhed, som viser en vej frem mod revolutionære omvæltninger. Vi kan ikke springe fra kampen i dag til en socialistisk revolution uden at der gennem kampe, sejre og tilbageslag opbygges den nødvendige styrke til at gennemføre revolutionære omvæltninger.

Arbejderklassens krav kan netop ikke opfyldes inden for rammerne af den kapitalistiske produktionsmåde. Derfor kan arbejderklassen vælge at bøje af, når kampen støder på grænsen for, hvad stat og kapital vil og kan acceptere, såvel økonomisk som politisk. Eller arbejderklassen kan vælge at fastholde alle krav til produktionens indretning og indhold, til samfundets styring og til et meningsfuldt liv, også når det overskrider denne grænse. VS er et revolutionært parti, netop fordi arbejderklassen kun kan sikre sine klasseinteresser gennem en socialistisk revolution.

Om reformkrav er revolutionære eller reformistiske afhænger af den sammenhæng, de fremsættes i. Hvis de kædes sammen til en helhedsstrategi, der bryder med kapitalismen, er de revolutionære - i modsat fald reformistiske. De samme krav kan i forskellige situationer være revolutionære og reformistiske, f.eks. var kravene om brød, jord og frihed revolutionære i Rusland 1917, hvorimod de ikke tager fat på den danske eller internationale arbejderklassens pårørende problemer i et land med industriel udvikling, nye klassekonstellationer (mellemlagene), stærk statslig indgriben og stærke borgerlige demokratiske traditioner.

14. De materielle ressourcer er til stede

VS' reformpolitik er i sit fulde omfang ikke mulig, så længe vi lever i et kapitalistisk samfund. Arbejderklassens interesser og krav kan ikke opfyldes, ikke fordi ressourcerne ikke er til stede - de er større end nogensinde før - men fordi de tages bort i den kapitalistiske måde at producere på.

Vi arbejder for en omfordeling af de eksisterende ressourcer i samfundet som det ser ud i dag. Vi kræver pengene på statsbudgettet anvendt ikke til F 16 fly, men sociale goder. Vi vil have decentrale sygehuse i stedet for de mammuter, der bygges i dag. Vi ønsker lokale kultur- og beboerhuse i stedet for prestigeprojekter som kongrescentre osv.

Men vi indskrænker ikke vores krav til en omfordeling. Vi skelner mellem kapitalistiske ressourcer og materielle ressourcer. Det kapitalistiske ressourcetilstand er fantastisk:

- *uudnyttet produktionskapacitet*: Store dele af fabriksbygninger og maskiner m.m. står tomme eller få lov at ruste op (efter arbejdsgiverskøn mellem en fjerdedel og en tredjedel af maskinparken).

- *produktiv evne*: Som knuses eller forvises til fritiden: Alle arbejdere kender en masse små fiduser, som letter arbejdet, men som de ikke vil give fra sig, så længe de bruges til rationaliseringer vendt imod dem selv - de fleste udnytter en skabende fantasi i hobbies i stedet for arbejdet (automekanikeren på værkstedet eller hjemme i garagen). Denne produktive evne er kommet til udtryk i revolutionære omvæltninger: Rusland 1917, Spanien 1936-37, Cuba efter 1959, Chile 1970-73, Portugal 1974-75 og mange andre steder.

- *produktions- og forbrugsstruktur*: F.eks. det private forbrugs overvægt i forhold til kollektivt forbrug (biler kontra busser), som betyder et enormt ressourcetilstand.

- *indbygget forældelse* i næsten alle industriprodukter: Biler, håde hvidevarer, elektriske artikler m.m. kan bygges med tre eller fire gange så stor holdbarhed, set ud fra de tekniske og materielle muligheder (som tilsidesættes af hensyn til enkeltvirksomheders profit).

- *den tekniske udvikling*: Forskningen i f.eks. a-kraft spilder enorme ressourcer og drejer forskningen i en retning, som indebærer enormt spild. Det gælder i endnu højere grad hele det militære industrielle kompleks. Ved en anden

teknisk udvikling og et andet syn på naturressourcerne kun ne frigøres omfattende produktive kræfter.

- *statsapparatets opsvulmen*: Alene statsbureaukratiet og undertrykkelsesvæsenet lægger beslag på flere hundrede tusinde ansatte, men også langt det meste af socialvæsenet og store dele af sundhedsvæsenet og uddannelsesvæsenet (i hvert fald også flere hundrede tusinde ansatte), som hænger sammen med det kapitalistiske samfunds måde at fungere på kan nedlægges, så væsentlige ressourcer frigøres.

- *reklame og mode*, som sigter på køb, der ikke svarer til reelle behov og på at tingene smides væk, længe inden deres brugsværdi berettiger til det.

- *handelsleddet*, som rummer en produktiv side (transport, lager og ekspedition, som produktionen nødvendig gør) og en spild-side, som hænger sammen med distributivens kapitalistiske karakter (konkurrerende forretninger, firmaer, kassefunktioner, børshandel m.m.).

- *bank og kreditvæsenet*, som formidler cirkulationen af varer ved hjælp af penge, og opsuger enorme arbejdskraftressourcer og efterhånden også edb-kapacitet osv.

På alle disse og endnu flere områder vil der i det socialistiske samfund kunne frigøres uanede mængder af ressourcer. Det vil være helt umuligt at regne dem op i kroner, dels fordi der i dem ligger kvalitative aspekter, dels fordi vi ikke idag kender ressourcernes omfang præcist.

Vi er fuldt ud klar over, at den kapitalistiske økonomi ikke kan omorganiseres til disse mål fra den ene dag til den anden. Kapitalflugt, sabotage og internationalt pres kan skabe problemer over en periode med ressourcer, planlægning m.v. Men det vi her har villet pege på er udelukkende den grundlæggende anden måde at organisere samfundslivet på under socialismen.

15. Samspelet mellem bevægelser og partiet i kampen for reformer

Den offensive reformpolitik er først og fremmest et redskab til at opbygge en kampstyrke i fagbevægelse og folkelige bevægelser. Derfor er det vigtigt, at den hele tiden forbindes med militante kampskridt - landsomfattende kampanjer, udvikling af nye folkelige bevægelser, komitéer påfabrikker og i boligkvarterer, koordineringsinitiativer, slagkraftige aktionsformer mod arbejdsgivere, lokale og landsomfattende magtorganer.

Det er først og fremmest i fagbevægelsen og de folkelige bevægelser, at reformkravene omsættes til politisk magt. VS kan levere en afgørende støtte til bevægelsernes kamp for reformkravene, dels ved at arbejde for dem i fagbevægelse og folkelige bevægelser, dels ved at bringe dem frem

i folketinget til en bredere offentlighed. VS har i mange situationer i folketinget og byråd rejst faglige krav, krav fra arbejdsløshedsbevægelsen, boligområdet og energibevegelsen m.fl.

Samtidig er den politiske sammensætning af folketinget også et udtryk for styrkeforholdene i klassekampene. En voksende parlamentarisk opbakning bag VS vil i sig selv være udtryk for en styrke, der kan være med til at øge presset for en række reformkrav.

For VS er kravene og arbejdet i fagbevægelse og bevægelserne ikke én ting og folketingsarbejdet noget andet. Vi kæmper for de samme krav i begge sammenhænge. Vi opfatter også VS' systematiske og koordinerende indsats som

en forudsætning for, at reformpolitikken overhovedet kan slå igennem i en lang række bevægelser.

Det er f.eks. en vigtig opgave at kæde de krav, der er rejst i de enkelte bevægelser sammen. Det gælder f.eks. boligkampen (kampen for flere og bedre boliger og for byfornyelse betyder flere i arbejde), det gælder energikampen (alternativ energi betyder flere i arbejde) og det gælder daginstitutionskampen (flere daginstitutioner med bedre normeringer betyder bedre arbejdsforhold, bedre forhold for børn, bedre mulighed for kvinder for at komme ud på arbejdsmarkedet og endelig øger det beskæftigelsen).

Som revolutionært parti kan VS sammenkæde bevægelsernes helt nødvendige, men ofte isolerede delkampe til en helhed. Ingen bevægelser og heller ikke fagbevægelsen kan udvikle en samlet strategisk målsætning, men samtidig kan VS' strategiudvikling inspireres gennem en frugtbar vekselvirkning med erfaringer fra en række kampfelter.

I arbejdet for at få VS' politiske synspunkter til at slå igennem i fagforeninger og bevægelser respekterer vi fuldt ud disse bevægelsers og fagforeningers ret til helt selvstændigt og uafhængigt af alle partier - det være sig Socialdemokratiet, DKP eller VS - at afgøre alle anliggender fuldt demokratisk. VS politik kan kun være ledende i disse sammenhænge i den udstrækning, medlemmerne tilslutter sig denne politik og selv arbejder aktivt for den.

Nå vi siger, at VS vil rejse bevægelsernes krav i kommunalbestyrelser, byråd og folketing, så er det klart, at det afhænger af, hvilke krav bevægelserne kæmper for. VS er tilhænger af Nørrebro's Beboeraktion - Blågårdsgade og deres byfornyelsespolitik med flere grønne områder og flere faciliteter til beboerne i området, og modstander af Nørrebro's Beboeraktion - Tørnergade med deres krav om socialt boligbyggeri, der ikke sænker bebyggelsesgraden og sikrer erstatningsboliger til en pris, beboerne kan betale. Derfor fører vi naturligvis NB-B's krav frem og ikke NB-T's.

Nå vi har slået fast, at de folkelige bevægelsers krav og specielt fagbevægelsens kamp er det grundlæggende for VS' arbejde i folketing og byråd, så vil vi også pege på at det kan være VS' opgave at rejse nye krav og formulere mere samlede reformprogrammer, selv om ingen bevægelser har kæmpet på disse områder. Det gælder f.eks. skattepolitikken og energipolitikken, hvor VS' krav om nationalisering af Nordsøen og forslag om alternativ energi er gået forud for, at OOA har taget disse spørgsmål op.

I forlængelse heraf arbejder VS'ere i bevægelserne for også at rejse de samme krav her, således at folketingsarbejdet får bund i den styrke, som kun kan rejses i fagbevægelse og folkelige bevægelser.

16. For en kæmpende statsafhængig fagbevægelse - frem mod arbejder- og folkemagt

Fagbevægelsen er den afgørende kraft i kampen mod kapitalismen, for arbejder- og folkemagt. En bred mobilisering blandt lønarbejderne, en anden linje i fagbevægelsen og kæmpende, demokratiske og statsafhængige fagforeninger er en forudsætning for at sejle op imod en reaktionær og angriber borgerskabets magt.

VS arbejder i fagbevægelsen for, at klubberne og fagforeninger ikke nøjes med at rejse faglige krav til løn- og arbejdsforhold, men også blande sig i kampen for en bolig-, energi- og skattepolitik i arbejderklassens interesse, kampen mod EF, a-kraft osv.

Fagbevægelsen må gå ind i en kamp for en omvæltning af alle dele af samfundet, ikke kun produktionslivet, men den samlede samfundsmagt og livssituation. Vi ønsker ingen adskillelse af faglige og politiske krav.

Derfor tager VS udgangspunkt i at styrke fagbevægelsen og løsne den fra alle bindinger til den borgerlige stat. Vi nærer ingen illusioner om, at vores arbejde for at få en anden linje til at slå gennem i fagbevægelsen ikke vil udløse forbitret modstand fra tilhængere af klassesamarbejde (socialdemokrater) og reformister (DKP'ere). Det oplever vi allerede i forskellig målestok i dag. Derfor kan det være svært at sige, hvilke former arbejder- og folkemagten tager i en overgangssituation. Men der findes ingen genvej for tilslutning til vores politik: Vi må vinde tilslutning i fagbevægelsen som den ser ud i dag, samtidig med at vi arbejder for at ændre den.

Den vigtigste opgave er at frigøre fagbevægelsen fra bindingerne til den borgerlige stat. Denne binding er et resultat af mange års klassesamarbejde formidlet af Socialdemokratiet. Socialdemokratiet har fået LO og næsten alle forbund til at acceptere at tage ansvar for den samlede (NB: kapitalistiske) samfundsøkonomi. Socialdemokratiet er tæt forbundet med magten i samfundet på forskellige planer: Store dele af den statslige og kommunale administration.

Fagbevægelsen deltager i en række halvstatslige organer, som Socialdemokratiet har fået oprettet, lige fra ATP over Arbejdsretten til Arbejdstilsynet og en lang række andre tilsvarende organer. På den måde bindes fagbevægelsen til at forsvare kapitalistiske positioner. VS arbejder for at frigøre LO og fagforeningerne fra alle den slags forpligtelser.

Fagbevægelsen er led i en sektor i den kapitalistiske økonomi og magtstruktur, der omfatter produktion og salg (DB), boligselskaber, bank- og forsikringsvirksomhed, oplysningsforbund og en lang række andre foretagender, der fungerer helt på kapitalistisk grundlag, selv om de ikke er privatkapitalistiske og rummer enkelte særlige (måske lidt mere forbrugerindflydelse i DB).

VS ønsker at trække fagbevægelsen ud af denne magtstruktur og gøre den til et kampredskab i arbejderklassens kampe, fordi det er uomgædeligt nødvendigt under den aktuelle krise.

Vi ser ikke kun de etablerede strukturer som en del af fagbevægelsen. Tillidsmandsringe, brancheorganiseringer, strejkeudvalg og arbejdsløshedsudvalg, valgt fuldt demokratisk kan være led i inden for fagbevægelsens rammer at udvikle kimen til arbejder- og folkemagten.

Derfor er det helt afgørende, at der kan sættes magt bag kravene, hvis fagbevægelsen for alvor skal præge den politiske udvikling. Derfor skal kampen for en anden linje i fagbevægelsen gå hånd i hånd med krav, der knytter fagbevægelsens ret til at bruge sit stærkeste våben: Den fri strejkeret.

Det afgørende er selvfølgelig, at lønarbejderne bruger den magt, de har, uanset hvilke fagretslige regler, love osv. der indskrænker den magt. Men samtidig skal det fagretslige system angribes og arbejderklassens formelle rettigheder udvides, så langt det er muligt. Det gælder frem for alt mod fredspligten og organisationsansvar.

Og endelig skal kampen for at udvikle fagbevægelsen til en politisk kamporganisation kædes sammen med krav, der udvider demokratiet i fagbevægelsen og dermed sikrer medlemmernes aktive indflydelse på fagbevægelsens politik, og deres kontrol med de faglige organisationer og de valgte repræsentanter.